

Usmernenie k vykonávaniu starostlivosti vo vzťahu ku klientovi pri zmluvách o životnom poistení s ročným poistným nie vyšším/vyšším ako 1.000 eur alebo jednorazovým poistným nie vyšším/ vyšším ako 2.500 eur

Otázka

- Je poisťovňa povinná pri poistných plneniach, resp. výplate odkupnej hodnoty z týchto poistných zmlúv povinná postupovať podľa § 10 ods. 3 zákona?
- Môže poisťovňa pri poistných zmluvách s ročným poistným nie vyšším ako 1.000 eur alebo jednorazovým poistným nie vyšším ako 2.500 eur vykonať zjednodušenú starostlivosť a v akom rozsahu?

Predpis/ustanovenie

- zákon č. 297/2008 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“)

Podľa § 10 ods. 2 písm. a) zákona povinná osoba je povinná vykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi pri uzatváraní obchodného vzťahu.

Podľa § 10 ods. 3 zákona povinná osoba je povinná vykonať identifikáciu klienta a overenie jeho identifikácie aj pri vykonávaní obchodu, ktorého hodnota dosiahne najmenej 1.000 eur, ak nejde o prípad podľa odseku 2.

Podľa § 11 ods. 2 písm. a) zákona povinná osoba môže vykonať iba zjednodušenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi pri zmluve o životnom poistení, ak výška poistného za kalendárny rok nie je vyššia ako 1.000 eur alebo jednorazové poistné nie je vyššie ako 2.500 eur.

Stanovisko FSJ

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že povinná osoba je povinná vykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, ktorá zahŕňa okrem iného aj identifikáciu klienta a overenie jeho identifikácie, ***a to spravidla pri uzatváraní obchodného vzťahu***, ak nejde o prípady uvedené v § 10 ods. 2 písm. b) až f) zákona (napr. pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hodnote najmenej 15.000 eur alebo hotovostného obchodu najmenej 10.000 eur, v prípade podozrenia, že klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu bez ohľadu na hodnotu obchodu alebo pri pochybnostiach o pravdivosti alebo úplnosti predtým získaných údajov potrebných na vykonanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, atď.). Povinná osoba je v zmysle § 10 ods. 3 zákona povinná vykonať identifikáciu klienta a overenie jeho identifikácie aj v prípade vykonania obchodu, ktorého hodnota dosiahne najmenej 1.000 eur. Podľa uvedeného ustanovenia však povinná osoba postupuje iba vtedy, ak sa nejedná o prípady uvedené v § 10 ods. 2 zákona.

Vzhľadom k tomu, že vzťah medzi povinnou osobou a klientom - uzatvorením zmluvy o životnom poistení má charakter obchodného vzťahu v zmysle § 9 písm. f) zákona (keďže sa jedná o zmluvný vzťah medzi povinnou osobou a klientom vrátane akýchkoľvek činností súvisiacich s týmto vzťahom, od ktorého sa v čase nadviazania kontaktu očakáva, že bude obsahovať prvok trvania a ďalšie plnenia alebo opakované plnenia), ***povinná osoba v danom***

prípade postupuje pri vykonávaní starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v rozsahu identifikácie a overení identifikácie klienta primárne v zmysle § 10 ods. 2 písm. a) zákona, teda pri uzatváraní obchodného vzťahu a nie podľa § 10 ods. 3 zákona, t.j. pri vykonaní obchodu mimo obchodného vzťahu.

I.

V prípade uzatvorenia zmluvy o životnom poistení *s ročnou výškou poistného nad 1.000 eur alebo s jednorazovým poistným vyšším ako 2.500 eur je povinná osoba povinná pri uzatváraní obchodného vzťahu vykonať základnú starostlivosť v rozsahu § 10 ods. 1 písm. a) až f) zákona* (identifikáciu klienta a overenie jeho identifikácie, identifikáciu konečného užívateľa výhod, získanie informácií o účele a plánovanej povahe obchodu alebo obchodného vzťahu, zistenie či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je politicky exponovanou osobou alebo sankcionovanou osobou, v závislosti od rizika legalizácie zistenie pôvodu finančných prostriedkov alebo majetku a zistenie, či klient koná vo vlastnom mene). Počas trvania obchodného vzťahu alebo ďalších obchodov povinná osoba je povinná v závislosti od rizika legalizácie a financovania terorizmu overovať platnosť a úplnosť identifikačných údajov klienta a informácií získaných pri uzatváraní obchodného vzťahu a zaznamenávať ich zmeny. Povinná osoba je zároveň povinná vykonávať priebežné monitorovanie obchodného vzťahu, v rámci ktorého sa uskutočňuje aj posudzovanie obchodov klienta podľa § 14 ods. 1, 2 zákona a o posudzovaní obchodov vyhotoviť písomný záznam s uvedením odôvodnenia výsledku tohto posudzovania.

Z uvedeného vyplýva, že ak povinná osoba nemá pochybnosti o platnosti a úplnosti predtým zistených a overených identifikačných údajov, môže sa spoliehať na identifikáciu klienta uskutočnenú na začiatku poistného vzťahu. To znamená, že pri jednotlivých poistných plneniach realizovaných v rámci obchodného vzťahu, resp. výplate odkupnej hodnoty nad 1.000 eur, nie je potrebné opakovane vykonať identifikáciu a overenie identifikácie klienta. Avšak v prípade, keď sa osoba oprávnená prevziať plnenie zo životného poistenia nezhoduje s osobou uzatvárajúcou poistnú zmluvu, overenie identifikácie oprávnenej osoby musí byť dokončené najneskôr v dobe, keď si táto osoba uplatní práva, ktoré jej prináležia zo životného poistenia alebo počas vyplatenia poistného plnenia. Ak teda overenie identifikácie oprávnenej osoby nebolo uskutočnené pri uzatváraní obchodného vzťahu, povinná osoba overenie identifikácie uskutoční v čase vyplatenia poistného plnenia.

II.

V prípade uzatvorenia zmluvy o životnom poistení s ročnou výškou poistného *nižšou ako 1.000 eur alebo s jednorazovým poistným nižším ako 2.500 eur môže povinná osoba vykonať zjednodušenú starostlivosť* v zmysle ustanovenia § 11 zákona, ktorý definuje rozsah a podmienky využitia tejto starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi musí byť primeraná faktorom nižšieho rizika a túto možnosť môže povinná osoba využiť po dôkladnom zvážení s využitím rizikovo orientovaného prístupu. Ide o možnosť aplikovať menej náročný spôsob pri identifikácii klienta (vykonanie identifikácie klienta bez jeho fyzickej prítomnosti iným spôsobom, ako je uvedené v § 12 ods. 2 písm. a) zákona). Z uvedeného vyplýva, že povinná osoba pri týchto poistných zmluvách je povinná *zistiť iba identifikačné údaje klienta podľa § 7 zákona a nie je povinná vykonať starostlivosť vo vzťahu ku klientovi v rozsahu § 10 ods. 1 písm. a) až f) zákona, to znamená, že nie je povinná vykonať napr. overenie identifikácie klienta spôsobom ustanoveným v § 8 zákona, zistenie konečného užívateľa výhod a pod..*

Počas trvania obchodného vzťahu je však povinná osoba povinná vykonávať priebežné monitorovanie obchodného vzťahu. V prípade, keď vznikne podozrenie, že klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu, alebo ak existuje pochybnosť, či ide o zjednodušenú starostlivosť, bude postup podľa § 11 zákona vylúčený a uplatní sa základná starostlivosť v rozsahu § 10 ods. 1 zákona. Vyhodnocovanie rizika legalizácie sa musí vykonávať priebežne a pred každou aplikáciou niektorej z výnimiek podľa § 11 zákona; ak povinná osoba identifikuje vyššie riziko legalizácie v priebehu obchodného vzťahu, musí túto informáciu zohľadniť a v aplikácii výnimky ďalej nepokračovať. Bez ohľadu na typ produktu a výšku poisťného nie je možné výnimku uplatniť v prípade, ak je klient politicky exponovanou osobou alebo sankcionovanou osobou podľa osobitného predpisu.

Význam stanoviska

Stanoviská FSJ k aplikácii jednotlivých ustanovení zákona nie sú právne záväzné a vyjadrujú názor FSJ, ktorá nemôže predvídať rozhodnutia súdov, alebo iných orgánov dohľadu, resp. kontroly pôsobiacich podľa osobitných predpisov, ako aj ich výklad právnych predpisov, preto výklad týchto orgánov môže byť v určitých prípadoch odlišný. Postup v súlade so stanoviskom bude však FSJ pri výkone kontroly považovať za postup v súlade so zákonom, ibaže by z okolností konkrétneho prípadu vyplynula neaplikovateľnosť stanoviska na daný prípad.